

Danion Vasile

LIBRIS

We know
books

PATERICUL MIRENILOR

Pilde pentru secolul XXI

Ediția a șasea, revizuită

Editura Areopag
București, 2020

<i>Prefață</i>	5
Introducere	8
Viața în lume.....	14
Familia creștină	49
Adevărata iubire	71
Războiul duhovnicesc.....	87
Rugăciune și canon.....	104
Roadele pocăinței	120
Sfaturile duhovnicului.....	127
Rânduiala postului	153
Păcatul desfrâului.....	163
Despre feciorie.....	175
Întemeierea unei familii	185
Creșterea copiilor	192
Lanțurile drogurilor	201
Crucea răbdării.....	212
Despre mânie.....	218
Despre mândrie	229
Despre hoție.....	246
Despre erezie	251
Despre cărți	266
Despre vedenii	270
Anexă: Modele pentru secolul XXI	294
<i>Nota autorului la ediția întâi</i>	344
Precizare – După 20 de ani.....	345

1. Părintele Ilarion a venit să facă sfeștanie în casa unuia dintre ucenicii săi, un tată foarte mâhnit că nu avea mai mulți bani pentru a le asigura copiilor o hrană mai bună și pentru a le lua haine mai frumoase.

A doua zi, părintele i-a spus:

- Stăteam ieri la masă cu tine și copiii tăi. Am spus cu toții rugăciunea și am început să mâncăm. Masa era sărăcăcioasă, așa cum mi-ai spus că e la voi de obicei. Dar mi se părea că cel mare avea în farfurie miere, tu cu soția și cu cel mic aveți pâine și cel mijlociu avea mizerii. Mi-a descoperit Dumnezeu că băiatul cel mare, mulțumindu-I pentru bucatele pe care le mănâncă, ia plată de la Dumnezeu. Tu cu soția și cu cel mic nici nu cârțiți, dar nici nu sunteți mulțumiți cu ceea ce aveți. Iar cel mijlociu, nemulțumitor fiind, pierde plata sărăciei. Aceeași mâncare o aveți, dar fiecăruia i se socotește după măsura sa.

Era un bătrân mare și văzător cu mintea, și s-a întâmplat ca el odată să șadă cu mai mulți frați la masă și, când mâncau ei, lua aminte bătrânul cu duhul și vedea că unii mănâncă miere, alții pâine, iar alții baligă. Și se minuna și se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, descoperă-mi taina aceasta, că aceleași bucate fiind puse pe masă înaintea tuturor, când mănâncă se văd așa schimbate”. Și i-a venit lui glas de sus, zicând: „Cei ce mănâncă miere sunt cei ce cu frică, cu cutremur și cu bucurie duhovnicească șed la masă și neîncetat se roagă și rugăciunea lor ca tămâia se suie la Dumnezeu. Cei ce mănâncă pâine sunt cei ce mulțumesc pentru împărțășirea celor dăruite de la Dumnezeu, iar cei ce mănâncă baligă sunt cei ce cârtesc și zic: «Aceasta este bună, aceasta este putredă». Deci nu trebuie să zicem acestea sau așa să socotim, ci mai vârtos să proslăvim pe Dumnezeu și laude

să-I înălțăm Lui, ca să se plinească cuvântul cel zis de Apostol: ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți". (21-281)

*

2. Așteptând să le vină rândul să se spovedească, două femei au început să vorbească despre credința în Dumnezeu. Încetul cu încetul, discuția a deviat spre subiecte lumești, în cele din urmă transformându-se în bârfă. Când au început să vorbească despre scandalul pricinuit de dezvăluirile amantei unui om cunoscut, pe care mass-media îl luase în vizor, i-au cerut părerea unei femei care până atunci nu intrase în discuție. Aceasta le-a spus:

- Dacă vreți să vă spovediți, lăsați păcatele altora și vedeți-le pe ale voastre. Iar dacă vreți să le analizați pe ale altora, atunci amânați spovedania pe altă dată. Ori una, ori alta.

S-au adunat odată cei din Schit, certându-se pentru Melchisedec și au uitat să cheme pe avva Copri. Mai pe urmă, chemându-l, îl întrebară de aceasta. Iar el, lovindu-se de trei ori peste gură, a zis: „Vai ție, Coprie! Vai ție, Coprie! Vai ție, Coprie! Căci cele ce ți-a poruncit Dumnezeu să le faci le-ai lăsat și cele ce nu le cere de la tine le cauți”. Și, auzind frații acestea, au fugit la chiliile lor. (3-125)

*

3. Era o femeie care rămăsese văduvă și care avea două fete. Ea își iubea foarte mult soțul și nu voia să se mărite a doua oară. La un an de la moartea soțului ei, la sânii ei se formaseră niște noduli. Când s-a dus la doctor, acesta a întrebat-o:

- Ai o viață sexuală normală?
- V-am spus că sunt văduvă, domnule doctor.

- Văduvă, am înțeles, dar nu ai relații cu niciun bărbat?

- Nu, și nici nu am de gând.

- Treaba ta. S-ar putea ca nodulii aceștia să fie de la lipsa relației tale cu un bărbat. Dacă vrei să te gândești la sănătatea ta și la binele copiilor tăi, ar fi bine să te gândești să fii cu cineva. Altfel, te distrugi și psihic, și fizic. Nu trebuie să te măriți ca să scapi de hormoni, îi spuse doctorul, ironic.

Ajungând la duhovnicul său, femeia îi spuse cu ochii în lacrimi ce aflase de la doctor.

- Nu te îngrijora. Doctorii spun multe prostii. Vrei să te măriți din nou?

- Nu, dar dacă trebuie... Nu vreau să curvesc.

- Nu trebuie să te măriți numai ca să ai cu cine să te culci. Dacă vrei să rămâi văduvă, vei avea mare plată de la Dumnezeu.

- Dar cu nodulii, cum rămâne?

- O să ne rugăm la Maica Domnului, și or să treacă.

După câteva luni, femeia s-a dus din nou la doctor, pentru control.

- Văd că ești bine, sănătoasă. Cum e, ai ținut seama de sfatul meu, nu? Un bărbat e un bărbat.

- Nu, domnule doctor. M-am rugat la Dumnezeu și m-a ajutat... Precum puteți vedea și dumneavoastră.

Un frate oarecare, dacă a venit ziua începerii Sfântului și Marelui Post, a pus în sine hotărâre și făgăduință înaintea lui Dumnezeu că nu va ieși afară din chilia lui până în ziua Sfintelor Paști. Și așa și-a gătit în chilia sa toate cele ce-i trebuiau lui în timpul postului până la Paști. Și s-a închis tare, ca să nu poată intra nimeni la dânsul.

Iar vrăjmașul diavol, neputând răbda hotărârea și făgăduința aceluia frate și începerea cea bună și silința lui, a vrut să-l smintească din hotărârea sa, să-l scoată afară din chilie și să-și calce făgăduința pe care a făcut-o înaintea lui Dumnezeu. Și așa i-a umplut chilia cu pă-

duchi de lemn puturoși, atât de mulți, încât nu era nicăieri loc în chilie, cât ai pune vârful degetului unde să nu fie păduchi. Peste tot era plin și nu se vedeau pereții chiliei, nici podelele, nici pâinea, nici apa și toate vasele erau pline. Iar el, văzând atâta urâciune și grozăvie și o pedeapsă ca aceea în chilie, se mira foarte. Și a cunoscut că este ispită diavolească, dar răbda mereu vitejește și se întărea, zicând în cugetul său: „Măcar de mă va pedepsi Dumnezeu până la moarte, dar eu din chilie afară până în ziua Paștilor nu voi ieși. După cum am făgăduit lui Dumnezeu, așa voi face”.

Iar Dumnezeu, văzând bărbăteasca lui răbdare, când a fost în duminica a treia a Sfântului Post, a poruncit furnicilor să intre în chilia lui, să-i scoată toți păduchii din chilie. Și așa au venit și au intrat în chilia lui o mulțime de furnici, ca la un război cu mare vitejie și cu mânie asupra păduchilor de lemn. Și au acoperit mulțimea furnicilor toți păduchii. Fratele stând, căuta și se minuna de un lucru ca acesta, că fiecare furnică ieșea din chilie pe ferestre, pe unde intrase, trăgând câte un păduche de lemn afară. Și așa, într-un ceas, i-au scos și i-au curățit pe toți din chilie. Pentru aceea, fraților, bună este răbdarea în ispite, pentru că cei ce rabdă cu mulțumită, ajung la bun sfârșit. (5-340)

*

4. Într-o noapte, în timp ce se ruga, Dumnezeu i-a descoperit părintelui Serafim că două dintre ucenicele sale au murit. Uneia, care crescuse cu greu doi copii, fiind văduvă și fără să fie ajutată, au venit îngerii să îi ia sufletul, cu toate că fusese o femeie cârtitoare și cădea des în deznadejde.

Cealaltă murise pe patul de boală lângă care se aflau soțul și cei șase copii. Când a murit, nu au venit îngerii să îi ia sufletul. Cât trăise, ea îi mulțumea tot timpul lui Dumnezeu pentru grija cu care o înconjura.

Părintele a întrebat: „Cum, Doamne, pe cea care cărtea au luat-o îngerii și pe cealaltă nu?”

Domnul i-a răspuns: „Amândouă s-au mântuit. Dar prima a avut o cruce mult mai grea decât cealaltă. Dacă cea de-a doua ar fi trecut numai un an prin încercările prin care a trecut prima, credința i s-ar fi zdruncinat. Când avea necazuri, imediat soțul ei era lângă ea și o întărea. În timp ce văduva plângea singură, și nu o mângâia nimeni”.

Povestit-a unul din părinți: erau doi frați aproape de el, unul străin și altul cunoscut. Și cel străin era puțin mai lenevos, iar cel cunoscut foarte osârduitor. Și s-a întâmplat de a murit mai înainte cel străin. Bătrânul, fiind văzător cu mintea, a văzut mulțime de îngeri cum povățuiau sufletul celui străin. Și dacă au ajuns la cer și era aproape să intre, s-a făcut cercetare pentru dânsul și a venit glas de sus zicând: „Vădit este că era puțin trândav, dar pentru înstrăinarea lui deschideți-i!”. Apoi a adormit și cel cunoscut, adică cel [care era din acel] loc și în vremea morții au venit toate rudeniile lui. Și a văzut bătrânul că nu este niciun înger nicăieri și s-a minunat.

Atunci a căzut cu fața la pământ înaintea lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, cum cel străin, fiind trândav, a dobândit astfel de slavă, iar osârduitorul acesta nu s-a învrednicit de nimic de acest fel?”. Și i-a venit glas către el, zicând: „Osârduitorul, când era să moară, a deschis ochii săi și și-a văzut rudeniile plângând și i s-a mângâiat sufletul. Dar cel străin, deși era trândav, pe nimeni dintre ai săi n-a văzut și, suspinând, a plâns, iar Dumnezeu l-a mângâiat pe el”. (4-400)

*

5. La o întâlnire cu tinerii din parohia sa, un duhovnic deschise vorba despre ispitele pe care le aduce televizorul. La un moment dat, unul dintre tineri, Toni, făcu re-

ferire la o emisiune religioasă pe care o vedea în fiecare săptămână:

- Nu știu cât o să mai dureze emisiunea asta, pentru că, spre deosebire de alte emisiuni religioase, aici se prezintă fără modificări învățătura ortodoxă. Nu sunt invitați nici sectanți, nici vorbitori de alte religii. Este o emisiune cu adevărat folositoare.

- Da, spuse Bogdan, un alt tânăr, dar ai văzut și tu ce urmează după ea.

- Ce urmează? întrebă părintele.

- Urmează un talk-show moderat de o prezentatoare foarte vulgară, răspunse Bogdan.

- Ție cum ți se pare talk-show-ul?, îl întrebă părintele pe Toni.

- Nu știu, părinte. Cum se termină emisiunea religioasă, sting televizorul și fac altceva. Sunt foarte presat de timp...

- O, de ar înțelege toți creștinii cât de important este timpul. Nu ne mai întâlnim cu clipa care trece.

- Dar de unde știi, Toni, ce merită să vezi și ce nu?

- Îmi iau programul și îmi însemnez toate emisiunile care cred că merită să fie văzute.

- Și ai timp să le vezi pe toate? Nu ziceai că ești presat de timp? întrebă Bogdan.

- Nu sunt prea multe, cam trei-patru pe săptămână. Și uneori mai văd câte un film. În rest, nu mă uit la televizor.

O fată interveni în discuție:

- Asta e cea mai bună soluție. Să îți iei programul și să îți alegi ceea ce vrei să vezi. Nu are rost să stai tot timpul în fața ecranului așteptând ceva interesant.

Părintele spuse:

- Dacă omul ar ști cu adevărat ce să aleagă, ar fi bine. Numai că mulți se mint singuri și stau ore întregi în fața televizorului, închipuindu-și că se aleg cu vreun oarecare folos. Și de multe ori cunoștințele aflate de la televizor nu ajută la nimic altceva decât la risipirea unui timp care ar putea fi folosit mai bine. Oricum, Toni face foarte bine;

cum se termină emisiunea care îl interesează, stinge televizorul.

Auzindu-l pe părinte, Bogdan își dădu seama cât greșea. Se uita foarte mult timp la televizor și, chiar dacă uneori vedea ceva de folos, rămânea în fața ecranului și după aceea ...

Odată preotul Schitului a mers la arhiepiscopul Alexandriei pentru o trebuință bisericească. După ce s-a întors și a venit la Schit, îl întrebau frații, zicând: „Cum ai umblat, avvo? Ce ai văzut în oraș?”. Răspuns-a lor: „Eu, fraților, altă față de om n-am văzut în cetate, decât pe arhiepiscopul”. Iar ei, auzind aceasta, se minunau și, după acest cuvânt al lui, au început toți frații foarte tare a păzi acel obicei, adică a-și păzi ochii lor de vederile nefolositoare. (16-280)

*

6. Părintele Ioan și cântărețul său au fost chemați la un parastas de către un om care făcuse o sponsorizare pentru pictarea bisericii. Parastasul avea loc într-o vilă luxoasă. După ce părintele a binecuvântat masa, toți s-au apucat să mănânce.

Încetul cu încetul, atmosfera devenea din ce în ce mai zgomotoasă, ca și cum ar fi fost o petrecere, nu un parastas.

- Să plecăm, părinte, a spus cântărețul.

- Nu, mai stăm puțin, a spus părintele.

La un moment dat, cineva a vrut să asculte muzică lăutărească:

- Puneți muzică, să se bucure și mortul..., a zis unul dintre meseni, veselindu-se.

- Da, părinte, să punem muzică, doar fiecare are modul lui de a se despărți de cei care i-au fost dragi, a spus cel care sponsorizase biserica, dând drumul la casetofon.

- Frate, dar nu toate Îi plac lui Dumnezeu, și nici nu îi sunt de folos celui răposat. Parastasul se face pentru morți, nu pentru rudele îndurerate.

Cântărețul i-a șoptit părintelui:

- De asta râd sectanții de credința noastră și spun că nu îi ajută cu nimic pe morți faptul că rudele lor se ghidează, în timp ce săracii primesc abia o bucățică de pâine și puțină colivă.

- Să plecăm de aici, a spus părintele cântărețului. Și apoi, privindu-l în ochi pe sponsor, a zis:

- De-acum începe petrecerea, nu mai e loc pentru parastas...

S-a făcut pomană în muntele lui avva Antonie și s-a aflat acolo un vas cu vin. Și luând unul din bătrâni un vâscior și un pahar l-a dus la avva Sisoe și i-a dat lui și a băut. Asemenea și al doilea și a primit. Apoi i-a dat lui și al treilea și nu l-a luat, zicând: „Încetează, frate, au nu știi că este de la satana!” (8-208)

*

7. În Duminica Sfintei Maria Egipteanca, un părinte hirotonit de curând a început un cuvânt despre pocăință. A dat câteva exemple de sfinți care au părăsit păcatul. În biserică se auzeau șușoteli. Unii credincioși, în special cei mai în vârstă, nu păreau prea interesați de subiect. Două femei depăneau amintiri din tinerețe, altele vorbeau deșertăciuni, comentând lungimea fustei unei femei care venise prima dată în acea biserică sau mirosul neplăcut al cerșetorilor de la poarta bisericii.

Părintele a continuat:

- Dar există și mulți păcătoși care nu vor să audă de pocăință. În parohia noastră, de exemplu: avem un caz, un om căruia îi place să bea mult, despre care vă voi spune câteva cuvinte. Omul acesta, pe care îl cunoașteți cu toții, este un caz care pare irecuperabil.

Încet-încet, credincioșii care șușoteau începură să fie atenți: predica devenea interesantă și pentru ei - se gândeau că poate părintele va da și niște amănunte picante, pentru a le putea discuta la masa de prânz cu cei care nu veniseră să se împărtășească din frumusețea sfintei slujbe.

- Să vă spun cât de tare a căzut în patima băuturii acest om?, întrebă părintele, mirându-se câtă liniște se făcuse în biserică. Nu, nu o să vă spun. Am vrut numai să vă dați singuri seama că, atâta vreme cât vă vorbeam despre îndreptarea vieții, unii șușoteau. Cum a venit vorba despre un păcătos care poate fi bârfit, care poate fi arătat cu degetul, s-a făcut liniște. Nu vă voi mai spune altceva astăzi, decât atât: dacă veniți la biserică din orice alt motiv, și nu pentru a fi în comuniune cu Dumnezeu și a vă ruga împreună cu ceilalți, dacă vă interesează numai subiectele de bârfă sau subiectele care vă ridică în proprii ochi, făcându-vă să vi se pară că sunteți superiori celor care stau la această oră în fața televizoarelor, ar trebui să vă dați seama că greșiți. Biserica este casa lui Dumnezeu. Vreți să o transformați în sală de spectacol, în salon de bârfe? Să nu fie așa! Luați aminte la cursele vrăjmașului care, dacă nu a reușit să vă împiedice să ajungeți la biserică, se luptă să vă sucească mințile și să vă îndemne să vorbiți în loc să vă rugați sau să ascultați cuvinte de folos. Aș mai fi avut multe să vă spun, dar o să vi le spun altădată. Vă las să vă gândiți singuri dacă vreți să mergeți pe calea mântuirii. Și, dacă nu vreți, nu știu ce rost are să mai veniți la biserică. Iar dacă vreți, nu știu ce rost are să șușotiți și să clevetiți, în loc să vă rugați lui Dumnezeu cu zdrobire de inimă...

Povestit-a iarăși despre alt bătrân care ședea în pustie că s-a rugat lui Dumnezeu să i se dăruiască lui ca niciodată să nu dormiteze când se pornește vreo vorbă duhovnicească, iar de va aduce cineva cuvinte de clevetire sau de vorbă deșartă, îndată să adoarmă, ca să nu guste auzurile lui acest fel de otravă. Și acesta zicea că diavolul este silitorul vorbei deșarte și luptătorul a toată învătătura duhovnicească, aducând și acest fel de pildă.

„Că vorbind eu, zice, pentru folos către oarecari frați, de atâta somn adânc au fost cuprinși, încât nici genele ochilor nu puteau să le miște. Eu, vrând dar să arăt lucrarea demonului, cuvânt de vorbă deșartă am adus la mijloc, de care, făcând haz, numaidecât s-au trezit. Și suspinând am zis: «Cât timp pentru lucruri cerești vorbeam, ochii voștri, ai tuturor, de somn erau cuprinși, iar când cuvânt deșert a curs, toți cu osârdie v-ați deșteptat. Pentru aceea, iubiților frați, mă rog, cunoașteți lucrarea demonului celui viclean și de sine luați aminte, păzindu-vă de dormitare când faceți ceva duhovnicesc sau ascultați ceva».”
(6-121)

*

8. Un creștin se ruga tot timpul ca pe lumea cealaltă să ajungă în rai, la un loc cu soția și copiii săi. Părintele Ilarion i-a spus odată:

- Mi-a spus cerșetorul din fața bisericii că ieri ați venit pe rând la slujbă. Mai întâi băiatul cel mare, studentul, apoi cel mijlociu, și abia apoi tu cu soția. În fața bisericii era o mașină rămasă în pană, cea pe care ai împins-o împreună cu ceilalți. Dar mașina era și când a trecut studentul, care însă nu s-a gândit că poate da o mână de ajutor. Mijlociul poate s-a gândit că nu are destulă putere, deși dacă ar fi împins și el mașina s-ar fi urnit înainte să sosești tu. Vrei să fiți la un loc în rai? Atunci ai grijă să trăiască și ei așa cum trăiești tu, să se gândească mai mult la aproapele lor. Dumnezeu nu vă poate pune la un loc dacă nu duceți cu toți lupta cea bună. În rai nu se ajunge pe pile sau prin aranjamente, ci fiecare e pus la locul potrivit măsurii sale. Și ai grijă de propria mântuire, nu te gândești că te vei mântui cu siguranță, că s-ar putea să pierzi raiul. Toată nădejdea să o pui în mila lui Dumnezeu.

A întrebat un bătrân dacă se folosesc cei care cer rugăciunile părinților, iar ei se lenevesc. Și i-a răspuns: „Mult poate rugăciunea dreptului, precum este scris; în-